

Niezbędne wymagania edukacyjne z biologii dla klasy 6 szkoły podstawowej oparte na *Programie nauczania biologii – Puls życia* autorstwa Anny Zdziennickiej

Ocena śródroczna dotyczy działów:

1. Różnorodność i jedność świata zwierząt.
2. Od parzydełkowców do pierścienic.
3. Stawonogi i mięczaki.

Ocena roczna dotyczy działów:

1. Różnorodność i jedność świata zwierząt.
2. Od parzydełkowców do pierścienic.
3. Stawonogi i mięczaki.
4. Kręgowce zmiennocieplne.
5. Kręgowce stałocieplne.

DZIAŁ I: Różnorodność i jedność świata zwierząt

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (POZIOM KONIECZNY):

Uczeń:

- ☐wymienia wspólne cechy zwierząt
- ☐wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych
- ☐wyjaśnia, czym jest tkanka
- ☐wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych
- ☐wymienia składniki krwi.

OCENA DOSTATECZNA (POZIOM PODSTAWOWY):

Uczeń:

- ☐przedstawia poziomy organizacji ciała zwierząt
- ☐podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych
- ☐wymienia rodzaje tkanki łącznej
- ☐wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej
- ☐opisuje budowę wskazanej tkanki
- ☐wskazuje rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie.

OCENA DOBRA (POZIOM ROZSZERZONY):

Uczeń:

- ☐definiuje pojęcia komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm
- ☐na podstawie podręcznika przyporządkowuje podane zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej
- ☐określa miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek
- ☐wskazuje różnicowanie w budowie tkanki łącznej
- ☐omawia funkcje składników krwi
- ☐przeprowadza obserwację tkanek zwierzęcych i przy niewielkiej pomocy nauczyciela rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki.

OCENA BARDZO DOBRA (POZIOM DOPEŁNIAJĄCY):

Uczeń:

- ☐charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce
- ☐charakteryzuje pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców

- ☐ podaje przykłady szkieletów bezkręgowców
- ☐ charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych
- ☐ rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych
- ☐ omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej
- ☐ omawia właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej
- ☐ charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi
- ☐ przeprowadza obserwację tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki.

OCENA CELUJACY (POZIOM WYKRACZAJĄCY):

Uczeń:

- ☐ prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt
- ☐ na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej
- ☐ na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych
- ☐ wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami
- ☐ wykonuje z dowolnego materiału model wybranej tkanki zwierzęcej.

DZIAŁ II: Od parzydelkowców do pierścienic.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (POZIOM KONIECZNY):

Uczeń:

- ☐ wskazuje miejsce występowania płazińców
- ☐ rozpoznaje na ilustracji tasiemca
- ☐ wskazuje środowisko życia nicieni
- ☐ rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych zwierząt
- ☐ rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt
- ☐ wskazuje środowisko życia pierścienic.

OCENA DOSTATECZNA (POZIOM PODSTAWOWY):

Uczeń:

- ☐ wskazuje na ilustracji elementy budowy tasiemca
- ☐ wskazuje drogi inwazji tasiemca do organizmu

- ☐ opisuje na podstawie schematu cyklu rozwojowego tasiemca żywiciela pośredniego
- ☐ wskazuje charakterystyczne cechy nicieni
- ☐ omawia budowę zewnętrzną nicieni
- ☐ wymienia choroby wywołane przez nicienie
- ☐ wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej pierścienic
- ☐ wyjaśnia znaczenie szczecinek.

OCENA DOBRA (POZIOM ROZSZERZONY):

Uczeń:

- ☐ omawia przystosowanie tasiemca do pasożytniczego trybu życia
- ☐ wyjaśnia znaczenie płazińców
- ☐ wskazuje rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca
- ☐ wskazuje drogi inwazji nicieni do organizmu
- ☐ wyjaśnia, na czym polega „choroba brudnych rąk”
- ☐ omawia środowisko i tryb życia pijawki
- ☐ na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę.

OCENA BARDZO DOBRA (POZIOM DOPEŁNIAJĄCY):

Uczeń:

- ☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe płazińców
- ☐ omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem
- ☐ charakteryzuje objawy chorób wywołanych przez nicienie
- ☐ na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę
- ☐ wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia
- ☐ charakteryzuje wskazane czynności życiowe pierścienic.

OCENA CELUJĄCA (POZIOM WYKRACZAJĄCY):

Uczeń:

- ☐ analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez płazińce
- ☐ ocenia znaczenie płazińców w przyrodzie i dla człowieka
- ☐ analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez nicienie
- ☐ omawia choroby wywoływane przez nicienie

- ☐charakteryzuje znaczenie nicieni w przyrodzie i dla człowieka
- ☐wskazując, jak pierścienice przyczyniają się do poprawy struktury gleby
- ☐ocenia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka.

DZIAŁ III: Stawonogi i mięczaki

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (POZIOM KONIECZNY):

Uczeń:

- ☐rozpoznaje stawonogi wśród innych zwierząt
- ☐wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów
- ☐rozpoznaje skorupiaki wśród innych stawonogów
- ☐wylicza środowiska życia owadów
- ☐rozpoznaje owady wśród innych stawonogów
- ☐wymienia środowiska występowania pajęczaków
- ☐rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów
- ☐wymienia miejsca występowania mięczaków
- ☐wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka.

OCENA DOSTATECZNA (POZIOM PODSTAWOWY):

Uczeń:

- ☐wymienia główne części ciała poszczególnych grup stawonogów
- ☐wymienia elementy budowy zewnętrznej skorupiaków, owadów, pajęczaków
- ☐wymienia miejsca bytowania stawonogów
- ☐rozdziela wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki
- ☐wskazuje środowiska występowania skorupiaków
- ☐opisuje budowę zewnętrzną skorupiaków
- ☐wskazuje charakterystyczne cechy budowy wybranych gatunków owadów
- ☐na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka
- ☐wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków
- ☐omawia sposób odżywiania się pajęczaków
- ☐omawia budowę zewnętrzną mięczaków
- ☐wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków.

OCENA DOBRA (POZIOM ROZSZERZONY):

Uczeń:

- ☐wykazuje różnorodność miejsc bytowania stawonogów
- ☐przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki
- ☐opisuje funkcje odnóży stawonogów
- ☐nazywa poszczególne części ciała u raka stawowego
- ☐omawia wskazane czynności życiowe
- ☐na kilku przykładach omawia różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach
- ☐na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka
- ☐na podstawie cech budowy zewnętrznej pajęczaków przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków przedstawionych w podręczniku
- ☐na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe pajęczaków
- ☐omawia czynności życiowe mięczaków.

OCENA BARDZO DOBRA (POZIOM DOPEŁNIAJĄCY):

Uczeń:

- ☐charakteryzuje wskazane czynności życiowe stawonogów
- ☐omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków
- ☐wymienia cechy adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów
- ☐wyjaśnia, czym jest oko złożone
- ☐wykazuje związek między budową skorupiaków a środowiskiem ich życia
- ☐wymienia znaczenie skorupiaków w przyrodzie
- ☐wykazuje związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia
- ☐na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów w przyrodzie i dla człowieka
- ☐omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli
- ☐charakteryzuje odnóża pajęczaków
- ☐wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów
- ☐omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka.

OCENA: CELUJĄCA (POZIOM WYKRACZAJĄCY):

- ☐przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne

- ☐ analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk
- ☐ charakteryzuje znaczenie skorupiaków w przyrodzie i dla człowieka
- ☐ analizuje budowę narządów gębowych owadów i wykazuje jej związek z pobieraniem pokarmu
- ☐ ocenia znaczenie pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka
- ☐ analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia.
- ☐ rozpoznaje na ilustracji gatunki ślimaków
- ☐ porównuje trzy grupy mięczaków.

DZIAŁ IV: Kręgowce zmiennocieplne

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (POZIOM KONIECZNY):

Uczeń:

- ☐ wskazuje wodę jako środowisko życia ryb
- ☐ rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych
- ☐ wymienia kilka gatunków ryb przedstawionych w podręczniku
- ☐ wskazuje środowisko życia płazów
- ☐ wskazuje na ilustracji płazy ogoniaste, beznogie i bezogonowe
- ☐ wymienia środowiska życia gadów
- ☐ wskazuje na ilustracji jaszczurki, krokodyle, węże i żółwie.

OCENA DOSTATECZNA (POZIOM PODSTAWOWY):

Uczeń:

- ☐ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ryb
- ☐ przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie znajomości ich cech charakterystycznych
- ☐ podaje przykłady zdobywania pokarmu przez ryby
- ☐ nazywa rybę wskazywaną przez nauczyciela
- ☐ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płazów i gadów
- ☐ wymienia stadia rozwojowe żaby
- ☐ podaje przykłady płazów żyjących w Polsce
- ☐ wymienia główne zagrożenia dla płazów
- ☐ wyjaśnia związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmiennocieplnością
- ☐ rozpoznaje gady wśród innych zwierząt

☐ podaje przyczyny zmniejszania się populacji gadów.

OCENA DOBRA (POZIOM ROZSZERZONY):

Uczeń:

- ☐ omawia czynności życiowe ryb
- ☐ nazywa płetwy i wskazuje ich położenie
- ☐ opisuje proces wymiany gazowej u ryb
- ☐ kilkoma przykładami ilustruje strategie zdobywania pokarmu przez ryby
- ☐ wymienia kilka nazw gatunkowych ryb żyjących w Bałtyku
- ☐ podaje nazwę ryby dwuśrodowiskowej
- ☐ charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie
- ☐ omawia wybrane czynności życiowe płazów
- ☐ rozpoznaje na ilustracji przykłady płazów ogoniastych, bezogonowych i beznogich
- ☐ omawia główne zagrożenia dla płazów
- ☐ opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie
- ☐ omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady
- ☐ wskazuje sposoby ochrony gadów.

OCENA BARDZO DOBRA (POZIOM DOPEŁNIAJĄCY):

Uczeń:

- ☐ wyjaśnia, na czym polega zmiennocieplność ryb
- ☐ omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło
- ☐ omawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka
- ☐ wskazuje zagrożenia i konieczność ochrony ryb
- ☐ omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie
- ☐ rozpoznaje przedstawicieli płazów wśród innych zwierząt, wskazując na ich charakterystyczne cechy
- ☐ charakteryzuje płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie
- ☐ wskazuje sposoby ochrony płazów
- ☐ charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów
- ☐ charakteryzuje gady występujące w Polsce
- ☐ wyjaśnia przyczyny wymierania gadów i podaje sposoby zapobiegania zmniejszaniu się ich populacji.

OCENA CELUJĄCA (POZIOM WYKRACZAJĄCY):

Uczeń:

- ☐ omawia przystosowania ryb w budowie zewnętrznej i czynnościach życiowych do życia w wodzie
- ☐ wykazuje związek istniejący między budową ryb a miejscem ich bytowania
- ☐ wyjaśnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach ☐ wykazuje związek istniejący między trybem życia płazów a ich zmiennocieplnością
- ☐ ocenia znaczenie płazów w przyrodzie i dla człowieka
- ☐ wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat płazów lub gadów żyjących w Polsce
- ☐ analizuje pokrycie ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody
- ☐ wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia
- ☐ ocenia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka.

DZIAŁ V: Kręgowce stałocieplne

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (POZIOM KONIECZNY)

Uczeń:

- ☐ wymienia różnorodne siedliska występowania ptaków
- ☐ na okazie lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków
- ☐ rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy
- ☐ wymienia przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach
- ☐ wskazuje środowiska występowania ssaków.

OCENA DOSTATECZNA (POZIOM PODSTAWOWY)

Uczeń:

- ☐ rozpoznaje rodzaje piór
- ☐ wskazuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne
- ☐ ocenia pozytywne znaczenie ptaków w przyrodzie
- ☐ na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ssaków
- ☐ wymienia przystosowania ssaków do zróżnicowanych środowisk ich bytowania
- ☐ wykazuje zróżnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki
- ☐ określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne

☐wymienia wytwory skóry ssaków.

OCENA DOBRA (POZIOM ROZSZERZONY)

Uczeń:

- ☐omawia przystosowania ptaków do lotu
- ☐omawia budowę piór
- ☐wykazuje rolę piór w utrzymaniu stałocieplności
- ☐wymienia elementy budowy jaja
- ☐omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka
- ☐wskazuje zagrożenia dla ptaków
- ☐na ilustracji lub na żywym obiekcie wskazuje cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków
- ☐wyjaśnia, że budowa skóry ssaków ma związek z utrzymywaniem przez nie stałocieplności
- ☐omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków
- ☐rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje
- ☐wyjaśnia znaczenie ssaków dla przyrody.

OCENA BARDZO DOBRA (POZIOM DOPEŁNIAJĄCY)

Uczeń:

- ☐analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją
- ☐wyjaśnia proces rozmnażania i rozwoju ptaków
- ☐omawia sposoby ochrony ptaków
- ☐opisuje przystosowania ssaków do różnych środowisk życia
- ☐identyfikuje wytwory skóry ssaków
- ☐omawia znaczenie ssaków dla człowieka
- ☐wymienia zagrożenia dla ssaków.

OCENA CELUJĄCA (POZIOM WYKRACZAJĄCY)

Uczeń:

- ☐wykazuje związek istniejący między przebiegiem wymiany gazowej a przystosowaniem ptaków do lotu
- ☐omawia budowę jaja ptaka
- ☐wykazuje związek istniejący między wielkością i kształtem dziobów ptaków a rodzajem spożywanego przez nie pokarmu
- ☐rozpoznaje na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie rozpoznaje gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę

- wykazuje związek między stałocielnością ptaków a środowiskiem i trybem ich życia
- analizuje funkcje skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki
- analizuje zagrożenia ssaków i wskazuje sposoby ich ochrony
- wykazuje przynależność człowieka do ssaków.

OCENA NIEDOSTATECZNA: uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych na ocenę dopuszczającą, a braki te uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu.

FORMY I ZASADY BIEŻĄCEGO OCENIANIA Z BIOLOGII:

I. Sprawdzenie stopnia opanowania wiadomości i umiejętności w formie ustnej:

- odpowiedź ustna (materiał nauczania z 3 ostatnich lekcji) – bez zapowiedzi;
- krótkich odpowiedzi ustnych udzielanych podczas lekcji - uczniowie sami zgłaszają się do odpowiedzi lub są wyznaczeni przez nauczyciela;
- referowanie pracy w grupach – podczas bieżących lekcji lub powtórzeniowych;
- ocenianie zaangażowania i umiejętności pracy w grupie.

II. Sprawdzenie stopnia opanowania wiadomości i umiejętności w formie pisemnej:

- sprawdziany – obejmują jeden dział obszerny lub dwa mniejsze działy – zapowiedziany przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem;
- kartkówki – obejmuje wiadomości i umiejętności z 2 - 3 ostatnich lekcji – mogą być zapowiedziane lub niezapowiedziane przez nauczyciela;
- sprawdzenie wiadomości i umiejętności w formie karty pracy – samodzielna praca ucznia z dostępnymi pomocami dydaktycznymi (np. podręcznikiem, zeszytem przedmiotowy, tekstem, atlasem, prezentacją);
- ocenie podlega również umiejętność redagowania notatek, ich rzetelność, poprawność merytoryczna.

III. Sprawdzenie stopnia opanowania wiadomości i umiejętności w innej formie:

- przeprowadzenie i wykonanie prac badawczych, obserwacji, doświadczeń, hodowli wskazanych w podstawie programowej lub wykraczających poza podstawę programową (wykraczające zadania są dla chętnych uczniów);
- przeprowadzenie projektów edukacyjnych – wykonanie plakatów, prezentacji multimedialnych do bieżącego materiału, nowych tematów lub wykraczających poza podstawę programową (wykraczające zadania są dla chętnych uczniów).

IV. Każdego ucznia obowiązuje: systematyczne, rzetelne prowadzenie zeszytu przedmiotowego.

V. Sprawdziany, kartkówki i karty pracy są oceniane z uwzględnieniem progów procentowych.

Progi procentowe dla sprawdzianów i testów wiadomości:

- stopień 6 (celujący) - 100 % liczby punktów;
- stopień 5 (bardzo dobry) - 99% - 91 % procent liczby punktów;
- stopień 4 (dobry) - 90 % - 76% procent liczby punktów;
- stopień 3 (dostateczny) -75 % -51% procent liczby punktów;
- stopień 2 (dopuszczający) - 50 % - 36 % procent liczby punktów;
- stopień 1 (niedostateczny) – 35% lub mniej.

- Uczniowi przysługuje prawo do poprawy oceny w terminie ustalonym z nauczycielem, jednak nie później niż 2 tygodnie od momentu otrzymania tej oceny. Nową ocenę zapisuje się obok poprawionej.

- W przypadku nieobecności na sprawdzianach lub innych formach prac pisemnych, uczeń ma obowiązek napisać je w dodatkowym terminie ustalonym z nauczycielem – do 2 tygodni od powrotu do szkoły.
- Uczeń, który opuścił lekcje ma obowiązek nadrobić braki w zeszycie przedmiotowym.
- Nie ma dodatkowych sprawdzianów zaliczeniowych czy innych projektów na koniec pierwszego półrocza lub roku szkolnego. Uczeń na ocenę pracuje cały rok. Ocena ustalona na półrocze oraz roczna nie jest średnią arytmetyczną.

VII. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej

Tryb uzyskiwania oceny wyższej niż przewidywana znajduje się w Statucie Szkoły Podstawowej nr 1 w Nowym Sączu.